

Bölüm **15**

SOSYAL GÜVENLİĞİN SORUNLARI

Yusuf Can ÇALIŞIR¹

Bireylerin bugününü ve yarınını güvence altına alma amacıyla olan ve sosyal barışın teminatına katkı sunma girişiminde olan sosyal güvenlik; sosyal, ekonomik, siyasi ve politik durum ve gelişmelere karşı son derece duyarlıdır.

Sosyal güvenlik insanlığın ezeli ve ebedi bir ihtiyacıdır. Bu ihtiyacı giderme arayışı, insanlık tarihi kadar eskidir. Buna karşılık, sosyal güvenlik bugün çağdaş anlamda kullandığımız bir kavramdır. Dolayısıyla, sosyal güvenlik bireylerin en eski ve en güncel meselesi olmaya devam etmektedir. Sosyal güvenlik olgusu güncel bir alan olarak kabul edilmekle birlikte, her geçen gün önemi artmaktadır. Bunun yanı sıra, sosyal güvenlik alanında sorunların varlığı da görülmektedir.

Sosyal güvenlik alanında karşılaşılan sorunlar her ne kadar ülkelerin gelişmişlik seviyesi ve öznel durumlarına göre farklılaşsa da, günümüz koşullarında sosyal güvenlik alanında ortak sorun olarak tartışılan konular aşağıda değerlendirilemeye çalışılmıştır.

SOSYAL GÜVENLİK(SİZ) YAŞAMAK

Sosyal güvenlik bakımından üzerinde durulmayan konulardan biri, sosyal güvensiz yaşamaktır. Çünkü dünya üzerinde yaşayan tüm insanlara sosyal güvenliğin ulaştırıldığını söylemek mümkün değildir (Arıcı,2015:52). Dünyanın birçok yerinde sosyal korumanın yaygınlaşmasında önemli bir ilerleme yaşanmasına rağmen, temel bir insan hakkı olan sosyal güvenliğin, henüz dünya nüfusunun çoğunluğu için bir hak olmaktan uzak olduğu görülmektedir.

¹ Öğr. Gör., Ankara Üniversitesi Ayaş Meslek Yüksekokulu, yusufcan_calisir@hotmail.com

bir “hak” olarak sunulmuştur. Fakat 1980’li yıllarda neo-liberal anlayışla birlikte bu hakkın bir “meta” haline dönüştüğü ifade edilebilir. Bununla birlikte geniş bir perspektiften bakıldığında tablo bu kadar net değildir. Çünkü sosyal güvenlik hizmetinin tam anlamıyla piyasaya terk edilmesinin önünde halen büyük engellerin bulunduğu ifade edilmektedir. Dönüşüm maliyetleri ve toplumsal direncin bu engellerin başında geldiği vurgulanmaktadır (Dane, 2008:96).

KAYNAKLAR

1. Alper, Y. ve Tekeli, S. (Ed.). (2015). *Sosyal Güvenlik*. Eskişehir: AÖF
2. ARICI, K. (2015), *Türk Sosyal Güvenlik Hukuku*, Ankara: Gazi Kitabevi.
3. Aşkın, E. ve Aşkın, U. (2015). *Küreselleşmenin Sosyal Güvenliğe Etkileri*. ICO-MEP’18-Autumn, Uluslararası Yönetim, Ekonomi ve Politika Kongresi 2018 Güz İstanbul.
4. CICHON, M. ve HAGEMEJER, K. (2006). Changing the Development Policy Paradigm: Investing in Social Security Floor for All. *International Social Security Review* 60(2-3). DOI: 10.1111/j.1468-246X.2007.00275.x
5. Çalışır, Y. C. (2016). *Sosyal Güvenlik Sistemlerinde Yeniden Yapılanma ve Türk Sosyal Güvenlik Sisteminde Neo-Liberal Dönüşüm* (Yüksek Lisans tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
6. Dane, K. (2008). *Devletin Dönüşümü ve Sosyal Güvenlik Reformu*, (Yüksek Lisans tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
7. DEMİR, F. ve GERŞİL, G. (2008), Çalışma Hayatında Esneklik ve Türk Hukukunda Esnek Çalışma, *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16/2, 68-89.
8. DEMURGER, S. (2015). Migration and families left behind, *IZA World of Labor*.
9. GÖKBAYRAK, Ş. (2010), *Refah Devletinin Dönüşümü ve Özel Emeklilik Programları*, Ankara: Siyasal Kitabevi.
10. ILO, (2006). Social security for all: Investing in global social and economic development. A consultation. . <https://www.ilo.org/> web sitesinden erişildi: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---asia/---ro-bangkok/---ilo-manila/documents/publication/wcms_126210.pdf
11. ILO, (2017). World Social Protection Report. <https://www.ilo.org/> web sitesinden erişildi: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcomm/---publ/documents/publication/wcms_604882.pdf
12. ILO, (2020), World Employment and Social Outlook Trends. <https://www.ilo.org/> web sitesinden erişildi: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcomm/---publ/documents/publication/wcms_734455.pdf
13. IOM. (t.y.). Göç Terimleri Sözlüğü, Erişim Adresi: https://publications.iom.int/system/files/pdf/iml31_turkish_2ndedition.pdf
14. ISSA, (2016). 10 Global Challenges for Social Security. <https://ww1.issa.int/> web sitesinden erişildi: <https://ww1.issa.int/sites/default/files/documents/publications/Ten%20global%20challenges%20for%20social%20security-204700.pdf>

15. ISSA, (2019). 10 Global Challenges for Social Security-Developments and Innovation. <https://ww1.issa.int/> web sitesinden erişildi: <https://ww1.issa.int/10-challenges-2019>
16. İPEK, M. (2014), Kayıt Dışı İstihdamda Küresel Etkiler ve Sosyal Örüntüler, *Çalışma ve Toplum*, 40(1), 163-186.
17. KIRMIZI, E. ve HÜSEYİNLİ, N. (2018), Sosyal Güvenlik Hakkının Geleceği Üzerine Bir Değerlendirme, *Çalışma ve Toplum*, 2(61), 1203-1230.
18. LAMARCHE, L. (2013). The Social Protection of Temporary Migrant Workers: An Evolutionary Process, Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=2291582>
19. OECD. (t.y.). Part-time employment rate , Erişim Adresi: <https://data.oecd.org/emp/part-time-employment-rate.htm>.
20. RAKICI, C. ve YILMAZ, T.Z. (2016), Sosyal Güvenlikte Demografik Dönüşüm ve Türkiye'ye Yansımaları, *Gümüüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*, 7(18), 64-89.
21. Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı. (t.y.). Onuncu Kalkınma Planı. Erişim Adresi: <https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2018/11/Onuncu-Kalk%C4%B1nma-Plan%C4%B1-2014-2018.pdf>
22. United Nations Population Fund. (t.y.). Ageing. Erişim Adresi: <http://www.unfpa.org/ageing>
23. World Bank, (1994). Averting the Old Age Crisis: Policies to Protect the Old and Promote Growth. <https://www.worldbank.org/> web sitesinden erişildi: http://www-wds.worldbank.org/servlet/WDSContentServer/WDSP/IB/1994/09/01/000009265_3970311123336/Rendered/PDF/multi_page.pdf,
24. YUMURTACI, A. (2013), Demografik Değişim: Psiko-Sosyal ve Sosyo-Ekonomik Boyutları ile Yaşlılık, *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi*, 6, 9-31.